

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

20 בנובמבר 2013

817

י"ז בכסלו התשע"ד

עמוד

הצעת חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד-2013. 122

הצעת חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד-2013

1. בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התש"ד-1954¹ (להלן – החוק העיקרי), לפני סעיף 1 יבוא:

“פרק א': הגדרות”.

ד ב ר י ה ס ב ר

נועד, בין השאר, להשפיע על התנהגותם של מסתננים פוטנציאליים עוד בטרם ייכנסו לישראל, ולבטל את התמריץ לכניסתם לתחומי המדינה, כמו גם למנוע מהם להשתקע בישראל בכלל ובמרכזי הערים בפרט. זאת, במטרה לצמצם את השפעותיה השליליות של תופעת ההסתננות רחבת ההיקף שידעה ישראל בשנים האחרונות – השפעות הבאות לידי ביטוי, בין השאר, בפגיעה במרקם החיים בחברה הישראלית, בפגיעה בשוק העבודה, בצמצום המשאבים במערכות שונות דוגמת מערכת החינוך, מערכת הבריאות ומערכת הרווחה, השמורים לאזרחי ישראל ותושביה השוהים בה כדון, ובהגברת הפשיעה באזורים שבהם מרוכזים מהגרים בלתי חוקיים.

הוראת השעה התשע"ב קבעה תיקונים בחוק למניעת הסתננות שתוקפם הוגבל לתקופה של שלוש שנים, וזאת כדי לבחון את השפעתם על תופעת ההסתננות לישראל. מאז תחילת יישומו של החוק, כתיקונו בהוראת השעה התשע"ב, בחודש יוני 2012, ועד לפסיקת בית המשפט העליון בבג"צ 7146/12 אדם נ' הכנסת (פורסם בנבו, 16.9.2013) (להלן – בג"צ אדם), היה ניתן להחזיק מסתננים במשמורת לתקופה של עד שלוש שנים בכפוף לעילות שחרור שנקבעו בחוק, כתיקונו בהוראת השעה התשע"ב, ושבעיקרן נוגעות לטעמים הומניטריים מיוחדים, וכן בכפוף לעילות שעניינן בבדיקת בקשות מקלט של מי שהושמו במשמורת.

ביום י"ב בתשרי התשע"ד (16 בספטמבר 2013), קבע בית המשפט העליון בבג"צ אדם, בהרכב מורחב של תשעה שופטים, כי סעיף 33א לחוק, שנוסח בהוראת השעה התשע"ב, אינו חוקתי, מאחר שטמונה בו פגיעה לא מידתית בזכות לחירות הקבועה בחוק יסודי: כבוד האדם וחירותו, ומאחר שהאמצעי שנבחר לשם הגשמת התכליות שעמדו ביסודו אינו מידתי. במישור האופרטיבי נפסק כי כלל הוראותיו של סעיף 33א לחוק בטלות. במצב דברים זה, חוק הכניסה לישראל אינו נותן את המענה המתאים לתופעת ההסתננות בכללותה ולצורך להתמודד עמה באמצעים אפקטיביים שיש בהם כדי להגשים למצער את התכלית שאותה קבע בית המשפט כתכלית ראויה.

הצעת החוק המוצעת בזה עניינה בשניים: ראשית, מוצע, בסעיף 5 להצעת החוק, לקבוע בסעיף 33א לחוק, הסדר חקיקתי ייחודי שיחול על מסתננים, חלף הסדר שבוטל בבג"צ אדם. ההסדר האמור יחול רק על מסתננים

כללי למדינת ישראל גבולות יבשתיים וימיים באורך מאות קילומטרים עם שכנותיה. מראשיתו של גל ההסתננות לפני כ-7 שנים ועד היום נתפסו למעלה מ-60,000 בני אדם שהסתננו לישראל שלא דרך תחנות גבול. אמנם, מרבית המסתננים נכנסו לישראל דרך הגבול עם מצרים טרם השלמת גידורו, אך גם לאחר השלמת גדר הגבול עם מצרים לא ניתן למנוע לחלוטין מעבר מסתננים נוספים דרך הגבול האמור, כמו גם דרך גבולותיה האחרים של המדינה, לתוך תחומי מדינת ישראל.

טרם חקיקתו של חוק למניעת ההסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"ב-2012 (ס"ח התשע"ב, עמ' 119) (להלן – הוראת השעה התשע"ב), הושמו מסתננים במשמורת לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן – חוק הכניסה לישראל), אך שוחררו ממנה לאחר פרק זמן קצר יחסית, בין השאר, משום שחוק הכניסה לישראל אינו מאפשר, ככלל, החזקה של אדם במשמורת למשך יותר מ-60 ימים, בכפוף לסייגים שנקבעו בו לעניין המשך החזקתו במשמורת של שוהה שלא כדון.

הוראת השעה התשע"ב נתנה ביטוי למדיניות הממשלה ולפיה יש להחיל הסדר משפטי ייחודי ומחמיר יותר על מסתננים, בשונה מהדין החל על שוהים שלא כדון לפי חוק הכניסה לישראל. זאת, בין השאר, מן הטעם כי בשונה משוהה שלא כדון, אשר נכנס לישראל דרך מעבר גבול חוקי ורשמי באמצעות דרכון של מדינת חוץ, ואשר ניתנה לו אשרת כניסה לתקופה נקובה כתייר או למטרות עבודה ורק בהמשך הפך לשוהה שלא כדון, הרי שמסתנן נכנס לישראל ביוזמה בלתי מתועד. דבר זה בלא מסמכי זיהוי רשמיים ובאופן בלתי מתועד. דבר זה מקשה על היכולת של רשויות המדינה לברר את זהותו, מדינת אורחותו או מדינת תושבותו ומוצאו של המסתנן, ועל היכולת המעשית להרחיקו מישראל למדינה כלשהי, וממילא שאלת הרחקתו מישראל יוצרת מורכבות וקושי נוספים. כמו כן, כניסתו של מסתנן בלתי מתועד לישראל היא מלכתחילה בלתי חוקית ומכאן המקום לקבוע דין מחמיר יותר על מסתנן מאשר על נתין זר שנכנס לישראל כדון והפך, לאחר שפקעו אשרתו ורישיון ישיבתו בישראל, לשוהה שלא כדון לפי חוק הכניסה לישראל.

ההסדר החקיקתי הייחודי החל על מסתננים בלתי מתועדים לפי החוק למניעת ההסתננות (עבירות ושיפוט), התש"ד-1954 (להלן – החוק או החוק למניעת ההסתננות),

¹ ס"ח התש"ד, עמ' 160; התשע"ג, עמ' 78.

2. אחרי סעיף 1 לחוק העיקרי יבוא: הוספת כותרת פרק ב' –
- “פרק ב': עבירות.”**
3. בסעיף 9א לחוק העיקרי, ברישה, במקום “בתקופה האמורה בסעיף 9” יבוא “בתקופות האמורות בסעיפים 9 ו-10”.
4. לפני סעיף 30 לחוק העיקרי יבוא: הוספת כותרת פרק ג' –
- “פרק ג': גירוש והחזקה במשמורת.”**
5. במקום סעיף 30א לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 30א – הוראת שעה
- “הבאה לפני ממונה 30א. (א) מסתגן הנתון במשמורת יובא לפני ממונה ביקורת הגבולות, לא יאוחר משבעה ימי עבודה מיום תחילת החוקתו במשמורת. (ב) ממונה ביקורת הגבולות, רשאי, במקרים חריגים, לשחרר מסתגן בעירבון כספי, בערבות בנקאית או בערובה מתאימה אחרת או בתנאים שימצא לנכון (בחוק זה – ערובה), אם שוכנע כי מתקיים אחד מאלה:
- (1) בשל גילו או מצב בריאותו של המסתגן, החוקתו במשמורת עלולה לגרום נזק לבריאותו, ואין דרך אחרת למנוע את הנזק האמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 3 סעיף 9א לחוק קובע כי הוראות שונות בחוק ייקראו, במהלך תקופת תוקפה של הוראת השעה התשע"ב, בשינויים הקבועים בו. בשל הארכת תוקפה של הוראת השעה התשע"ב, כמוצע בסעיף 9 להצעת החוק, מוצע לתקן בהתאם את סעיף 9א לחוק.

לסעיף 5 כאמור בחלק הכללי לדברי ההסבר, ומהטעמים כמפורט בו, מוצע להחליף את סעיף 30א לחוק, שבית המשפט העליון קבע בבג"צ אדם כי הוא בטל.

ההסדר המוצע שונה מההסדר שבוטל כאמור בשני עניינים עיקריים: קיצור התקופה שבה אפשר להחזיק מסתגן במשמורת משלוש שנים לשנה אחת, וכן, בהתאם לכך, קיצור התקופה לבדיקת בקשות לקבלת אשרה ורישיון ישיבה בישראל מתשעה חודשים לחצי שנה.

עוד מוצע לקבוע, בסעיף 13 להצעה זו, כי סעיף 30א לחוק בנוסחו המוצע יחול רק על מסתגנים שייכנסו לישראל לאחר תחילתו של החוק המוצע (ראה דברי ההסבר לסעיף 13 האמור).

לסעיף 30א(א), (ב) ו-ד) עד (ו) המוצע

נוסחם המוצע של סעיפים קטנים (א), (ב) ו-ד) עד (ו) לסעיף 30א המוצע זהה לנוסחם בהוראת השעה התשע"ב, וראו לעניין זה את דברי ההסבר לסעיף 4 להצעת חוק למניעת הסתגנות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"א-2011 (הצ"ח הממשלה התשע"א, עמ' 594).

פוטנציאליים שטרם נכנסו לישראל ערב תחילתו של החוק המוצע. לפי הסדר זה, התקופה שבה יהיה אפשר להחזיק במשמורת מסתגן תעמוד על שנה אחת בלבד.

שנית, מוצע, בסעיף 6 להצעת החוק, להקים, בפרק ד' לחוק, מרכז שהייה למסתגנים, שאליו יהיה ניתן להעביר כל מסתגן שנמצא קושי לגרשו (להלן – מרכז שהייה או המרכז). על פי המוצע, תתאפשר כניסה ויציאה של מסתגנים השוהים במרכז, במרבית שעות היממה, והמרכז יספק לשוהים בו תנאי מחיה הולמים, ובכלל זה שירותי בריאות ורווחה.

ההסדר המוצע בהצעת חוק זו, נקבע כהוראת שעה לתקופה של שלוש שנים, וזאת כדי לבחון במהלך תקופה זו כיצד מגשים ההסדר את התכלית של מניעת השתקעותם של מסתגנים בישראל ואת התמודדות המדינה עם השלכותיה הרחבות של תופעת ההסתגנות, תכלית שהוכרה על ידי בית המשפט בבג"צ אדם כתכלית ראויה.

החוק המוצע מבוסס אפוא על איזון ראוי בין זכותה של מדינת ישראל להגן על גבולותיה, ריבונותה ושלומו אורחיה ותושביה, לבין חובתה לכבד זכויות אדם.

לסעיפים לאור התיקונים המוצעים בחוק, ובפרט הוספת 1, 2, 4 ו-7 ההסדר בדבר הקמת מרכז שהייה ופעולתו, מוצע לחלק את החוק לפרקים.

(2) קיימים טעמים הומניטריים מיוחדים אחרים מהאמור בפסקה (1) המצדיקים את שחרורו של המסתנן בערובה, לרבות אם עקב החזקה במשמורת ייוותר קטין בלא השגחה;

(3) המסתנן הוא קטין שאינו מלווה על ידי בן משפחה או אפוטרופוס;

(4) שחרורו בערובה של המסתנן יש בו כדי לסייע בהליכי גירוש.

(ג) ממונה ביקורת הגבולות רשאי לשחרר מסתנן בערובה, אם שוכנע כי מתקיים אחד מאלה:

(1) חלפו שלושה חודשים מהמועד שבו הגיש המסתנן בקשה לקבלת אשרה ורישיון לישיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל, וטרם החל הטיפול בבקשה;

(2) חלפו שישה חודשים מהמועד שבו הגיש המסתנן בקשה כאמור בפסקה (1) וטרם ניתנה החלטה בבקשה;

(3) חלפה שנה מיום תחילת החזקתו של המסתנן במשמורת.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ב)(2) או (4) או (ג), לא ישוחרר מסתנן בערובה אם שוכנע ממונה ביקורת הגבולות כי התקיים תנאי מהתנאים המפורטים להלן:

ד ב ר י ה ס ב ר

יצוין כי ההסדר המוצע נותן בידי הרשויות פרק זמן סביר ונאות בנסיבות העניין לברר את זהותם ואת מדינת אזרחותם או תושבותם של המסתננים, וזאת בשם לב למאפיינייה הייחודיים של האוכלוסייה שהסתננה לישראל בשנים האחרונות בהיקף נרחב, בלא מסמך רשמי של מדינת חוץ ובאופן בלתי מתועד. פרק זמן זה הכרחי לשם קיום הליך הבירור, שבנסיבות הייחודיות לאותה אוכלוסייה הוא הליך מקיף ומורכב. בהעדר אפשרות לקיים בירור כאמור, נוצר קושי לבחון את אפשרויות הרחקתם של מסתננים ממדינת ישראל ולהרחיקם בפועל.

עוד יצוין כי ההסדר המוצע בסעיף זה, המאפשר להחזיק מסתנן במשמורת לתקופה של עד שנה, מוצע כאחד מבין כמה אמצעים שיעמדו לרשות המדינה: הגדר שהוקמה לאורך הגבול עם מצרים, הגבולות החלות על מסתננים לעניין מקום מגורים ועבודה, והקמת מרכז שהייה למסתננים כאמור בפרק ד' לחוק, כנוסחו בסעיף 6 להצעת החוק. קביעת המשמורת למשך שנה, לצד מגוון האמצעים האחרים כאמור, נותנת מענה הולם לפגם נוסף אשר נרדן בבג"צ אדם, ועיקרו שחלופת הכליאה היתה האמצעי היחיד בידי המדינה להתמודדות עם תופעת ההסתננות הבלתי חוקית.

ההסדר המוצע, בסעיף 30א לחוק, המקצר באופן משמעותי את תקופת המשמורת, משלוש שנים לשנה אחת, לצד ההצעה, בסעיף 13 לחוק המוצע, לקבוע כי

לסעיף 30א(ג) המוצע

מוצע לקבוע, בסעיף 30א(ג) כנוסחו המוצע, כי ממונה ביקורת הגבולות יוכל לשחרר מסתנן בערובה, בין השאר, אם חלפו שישה חודשים מהמועד שבו הגיש המסתנן בקשה לקבלת אשרה ורישיון לישיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל (פסקה (2) לסעיף המוצע), או אם חלפה שנה מיום תחילת החזקתו במשמורת (פסקה (3) לסעיף המוצע).

כאמור לעיל, הטעם שעמד בבסיס קביעתו של בית המשפט העליון כי ההסדר אינו חוקתי היה שאותו הסדר כרוך בפגיעה לא מידתית בזכות לחירות הקבועה בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. ההסדר המוצע בסעיף זה, שעיקרו בקיצור משך תקופת המשמורת בת שלוש השנים שנפסלה בפסק הדין, והחלת תקופת משמורת בת שנה אחת, על מסתננים שטרם נכנסו לישראל, כמו גם קיצור התקופה המרבית לבדיקת בקשות מקלט של המצויים במשמורת, מהווה הסדר מידתי ומאוזן יותר.

ההסדר המוצע יקטין את התמריץ הכלכלי שבהסתננות לישראל, שכן מסתנן פוטנציאלי השווה כעת במדינת המוצא ידע כי היה יובחר להגיע למדינת ישראל שלא דרך תחנת גבול, הוא יחזק במשמורת, לפי ההסדר המוצע, במשך שנה, ולא תתאפשר השתקעותו במרכזי הערים בישראל והעסקתו בישראל, והדבר יקשה עליו להחזיר את העלות הגבוהה הכרוכה בהגעתו לישראל.

(1) גירושו מישראל נמנע או מתעכב בשל העדר שיתוף פעולה מלא מצדו, לרבות לעניין הבהרת זהותו או הסדרת הליכי גירושו מישראל;

(2) יש בשחרורו כדי לסכן את ביטחון המדינה, את שלום הציבור או את בריאות הציבור;

(3) הוגשה לממונה ביקורת הגבולות חוות דעת מאת גורמי הביטחון המוסמכים שלפיה במדינת מושבו או באזור מגוריו של המסתנן מתבצעת פעילות העלולה לסכן את ביטחון מדינת ישראל או אזרחיה;

והכול, אלא אם כן שוכנע ממונה ביקורת הגבולות כי בשל גילו או מצב בריאותו של המסתנן, החזקתו במשמורת עלולה לגרום נזק לבריאותו, ואין דרך אחרת למנוע את הנזק האמור.

(ה) שחרור בערובה ממשמורת יותנה בתנאים שיקבע ממונה ביקורת הגבולות לשם הבטחת התייצבותו של המסתנן לצורך גירושו מישראל במועד שנקבע או לצורך הליכים אחרים לפי דין; ממונה ביקורת הגבולות רשאי, בכל עת, לעיין מחדש בתנאי הערובה, אם התגלו עובדות חדשות או אם השתנו הנסיבות ממועד מתן ההחלטה על השחרור בערובה.

(ו) מסתנן ששחרר בערובה ממשמורת לפי סעיף זה, יראו את ההחלטה בדבר שחרורו בערובה כאסמכתה חוקית לשהייתו בישראל, לתקופת השחרור בערובה; תוקף ההחלטה בדבר שחרור בערובה מותנה בקיום התנאים לשחרור כאמור.

(ז) ביקש ערב לבטל ערובה שנתן, רשאי ממונה ביקורת הגבולות להיעתר לבקשה או לסרב לה, ובלבד שבהחלטתו יהיה כדי להבטיח את התייצבותו של המסתנן על ידי המצאת ערובה אחרת; לא ניתן להבטיח את התייצבותו של המסתנן בהמצאת ערובה אחרת, יוחזר המסתנן למשמורת.

(ח) גורש המסתנן מישראל במועד שנקבע, יופטרו הוא וערביו מערבותם ויוחזר העירבון הכספי, לפי העניין.

(ט) נוכח ממונה ביקורת הגבולות כי מסתנן ששחרר בערובה הפר או עומד להפר תנאי מתנאי שחרורו בערובה, רשאי הוא להורות, בצו, על החזרתו למשמורת, וכן רשאי הוא להורות על חילוט או מימוש הערובה.

(י) לא תינתן הוראה על חילוט או מימוש הערובה כאמור בסעיף קטן (ט) אלא לאחר שניתנה הודמנות למסתנן או לערב, לפי העניין, לטעון את טענותיו, ובלבד שניתן לאתרו באופן סביר.

ד ב ר י ה ס ב ר

וכן להשפיע על התנהגותם של מסתננים פוטנציאליים במדינות המוצא ולבטל את התמריץ לכניסתם לתחומי המדינה – והכול תוך מתן משקל הולם לקשיים שנדונו בפסק הדין.

סעיף 30א לחוק יחול רק על מסתנן שנכנס לישראל לאחר תחילתו של החוק המוצע ולא על עשורת אלפי המסתננים שכבר מצויים בישראל, יש בהם כדי להגשים את תכליות החקיקה – למנוע את כניסתם של מסתננים חדשים לתחומי מדינת ישראל ואת השתקעותם במרכזי הערים בישראל,

“פרק ד’ : מרכז שהייה למסתננים

הגדרות 32א. בפרק זה –

“חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור” – חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס”ה-2005²;

ד ב ר י ה ס ב ר

של מסתננים בישראל והתמודדות המדינה עם השלכותיה הרחבות של תופעת ההסתננות, אשר הוכרה על ידי בית המשפט כתכלית ראויה בבג”צ אדם.

בעוד שהשמה במשמורת לתקופה של שלוש שנים נמצאה על ידי בית המשפט לעת הזו כאמצעי בלתי מידתי, הרי שהקמת מרכז שהייה פתוח לצד מיתקן משמורת סגור שבו יוחזקו, בין השאר, שהים שיפרו את תנאי השהייה במרכז, היא אמצעי מידתי להגשמת התכלית של מניעת העסקתם של המסתננים בתוככי ישראל והשתקעותם במרכזי הערים, תוך צמצום השלכותיה השליליות של תופעת ההסתננות בישראל.

יחד עם סעיף 33א בנוסחו המוצע בסעיף 5 להצעה זו, ההסדר המוצע בסעיף זה, ושמוצע כאמור לקבעו בהוראת שעה לצורך בחינת יעילותו, מהווה אמצעי שפגיעתו פחותה לצורך התמודדות עם תופעת ההסתננות, תוך שמירה על התחייבויותיה של מדינת ישראל על פי המשפט הבין-לאומי, והכול במטרה להגשים את התכליות הנזכרות לעיל, אשר בית המשפט העליון, בבג”צ אדם, הכיר בהן כתכליות ראויות.

מתכונת ההפעלה של מרכז השהייה המוצעת בהצעה זו, שונה במהותה ממתכונת ההפעלה של מיתקן משמורת סגור. על כן, לצד הקביעה כי שירות בתי הסוהר הוא שיהיה את המרכז ויפעלו, מוצע לקבוע, בין השאר, הוראות לעניין הכשרה מתאימה לעובדים ולעניין סמכויותיהם של מנהל המרכז ועובדיו. כמו כן מוצע לקבוע הוראות לעניין חובות השהים במרכז, לרבות בין השאר בנושאי סדר ומשמעת, כללים להבטחת השמירה על ביטחון השהים, הבטיחות והסדר במרכז השהייה, כמו גם כללים לעניין היציאה והכניסה למרכז.

עוד מוצע לקבוע הוראות שיחולו במקרה של הפרת כללי השהייה במרכז, ובכלל זה להסמיך את ממונה ביקורת הגבולות לבטל הוראת שהייה שניתנה למסתנן ולהורות על העברתו למשמורת, וזאת לתקופות משתנות, בשים לב לתוכן הפרה ולדרגת חומרתה.

לסעיף 33א המוצע

מוצע להגדיר את המונחים המשמשים בפרק ד’ המוצע, ובין השאר, להגדיר כשהיה במרכז את מי שניתנה לו הוראת שהייה לפי סעיף 32 לחוק בנוסחו המוצע (להלן – שהיה או שהיה במרכז).

לסעיף 6 מוצע להוסיף לחוק את פרק ד’ שעניינו הקמת כללי מרכז שהייה למסתננים. הפרק המוצע נועד להסדיר את הקמתו ופעולתו של מרכז השהייה, שיופעל במתכונת כפי שיפורט להלן, ושאליו יועברו, לפי החלטת ממונה ביקורת הגבולות, מסתננים שנמצא קושי בביצוע גירושם. על פי ההסדר המוצע, תתאפשר כניסה ויציאה של השהים במרכז במרבית שעות היממה, והמרכז יספק לשהים בו תנאי מחייה הולמים ובכלל זה שירותי בריאות ורווחה, הכול כמפורט להלן.

יסודו של ההסדר המוצע בהצעה זו, בהחלטת ממשלה מס’ 2507 מיום כ”א בכסלו התשע”א (28 בנובמבר 2010), שבה הטילה הממשלה על צוות בראשות סמנכ”ל משרד הביטחון לגבש תכנית להקמה ולהפעלה של מרכז שהייה למסתננים מגבול מצרים. לפי ההחלטה, המרכז האמור ינוהל על ידי שירות בתי הסוהר ויאפשר שהייה של מסתננים – הן כאלה הנמצאים בישראל והן כאלה שיסתננו לישראל לאחר קבלת ההחלטה – אשר לא ניתן להרחיקם למדינת מוצאם או למדינה שלישית, ויסופקו בו צרכיהם הפיזיים, ובפרט מקומות לינה, מזון, ושירותי בריאות.

בהמשך לאמור, ביום ט”ו בכסלו התשע”ב (11 בדצמבר 2011), החליטה הממשלה, בהחלטה מס’ 3936 שעסקה אף היא במרכז השהייה, וכן בהרחבתו של מיתקן המשמורת “סהרונים”, כי מרכז השהייה יוקם באופן שיביא בחשבון את אפשרות הפעלתו בין כמרכז פתוח ובין כמתקן משמורת (סגור). וכי יוכל שהמרכז שיוקם ישמש כולו או חלקו כמתקן משמורת.

ההסדר המוצע מטרתו לספק למסתננים את צרכיהם הבסיסיים מחד גיסא, ולמנוע את אפשרות העסקתם וכן את השתקעותם במרכזי הערים בתוככי מדינת ישראל, מאידך גיסא. בכל אלה יש כדי להפחית את התמריץ הכלכלי שבהסתננות לישראל, שכן מסתנן פוטנציאלי השהיה במדינת המוצא ידע כי היה יבחר להגיע למדינת ישראל במצב החוקי החדש, לא תתאפשר השתקעותו במרכזי הערים בישראל ותיאסר העסקתו בישראל, באופן שיקשה עליו להחזיר את העלות הגבוהה הכרוכה בהגעתו לישראל.

מוצע לקבוע הסדר זה כהוראת שעה למשך תקופה של שלוש שנים מיום פרסומו של החוק המוצע, וזאת כדי לבחון את מידת הגשמת התכלית של מניעת השתקעותם

² ס”ח התשס”ה עמ’ 758.

"חייל מוסמך" – חייל מוסמך כהגדרתו בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור שקיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות המסורות לו לפי פרק זה;
"חפץ אסור" – אחד מאלה:

- (1) חפץ שהחזקתו אסורה לפי דין;
 - (2) חפץ שאסור להחזיקו בהתאם להוראות שקבע מנהל המרכז לפי סעיף 32(א);
- "כלי תחבורה", "נשק", "עיכוב", "רכב ציבורי" – כהגדרתם בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור;
- "מרכז שהייה", "המרכז" – מרכז שהייה למסתננים שהוכרז לפי סעיף 32;
- "הנציב", "סוהר", "סוהר בכיר" – כהגדרתם בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971³;
- "עבודות תחזוקה ושירותים שוטפים" – עבודות ושירותים הקשורים בתפעול מרכז שהייה, לרבות עבודות ניקיון, עבודות אחזקה, עבודות מטבח, שירותי גינון ושירותי כביסה;
- "פקודת מעצר וחיפוש" – פקודת סדר הדין פלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969⁴;
- "שוהה במרכז", "שוהה" – מסתנן שניתנה לגביו הוראת שהייה לפי סעיף 32.

32.ב.	השר לביטחון הפנים רשאי להכריז בצו על מקום מסוים כמרכז שהייה למסתננים לענין פרק זה.	הכרזה על מרכז שהייה
32.ג.	הכריז השר לביטחון הפנים על מרכז שהייה לפי הוראות סעיף 32, ימנה הנציב, לצורך ניהול המרכז ותפעולו, סוהר בכיר שיהיה מנהל המרכז וכן סוהרים שיהיו עובדי המרכז, ובלבד שעברו הכשרה מתאימה כפי שהורה.	מינוי מנהל המרכז ועובדי המרכז

ד ב ר י ה ס ב ר

לקבוע כי המרכז ינוהל בידי סוהר בכיר שימנה נציב שירות בתי הסוהר, וכי עובדיו יהיו סוהרים בשירות, כך שיהיו כפופים לכללי המשמעת החלים על סוהרים.

עם זאת, בשל האופי השונה של מרכז שהייה לעומת מיתקני המשמורת שמפעיל שירות בתי הסוהר, הפעלת המרכז בידי השירות מצריכה היערכות מתאימה של הארגון. לפיכך, מוצע לקבוע כי הסוהרים שיעבדו במרכז יהיו כאלה שעברו הכשרה מתאימה, בשים לב למאפייניו הייחודיים.

לסעיף 32 המוצע

לצורך הקמת מרכז שהייה והפעלתו במתכונת שונה ממתקן כליאה, כמוצע בהצעה זו, ומאחר שעד כה טרם הופעל בישראל מרכז שהייה במתכונת המוצעת, מוצע להסמיך את השר לביטחון הפנים להכריז בצו על מקום מסוים כמרכז שהייה של מסתננים. השר יכריז כאמור בכפוף לבדיקת התאמתו של המקום לשמש מרכז שהייה למסתננים.

לסעיף 32.ג המוצע

מוצע לקבוע כי האחרייות לניהול מרכז שהייה והפעלתו תוטל על שירות בתי הסוהר. בהתאם לכך, מוצע

³ דמ"י, נוסח חדש 21, עמ' 459.

⁴ דמ"י, נוסח חדש 12, עמ' 284.

732. (א) מצא ממונה ביקורת הגבולות כי קיים קושי בביצוע גירושו של מסתנן, רשאי הוא להורות כי המסתנן ישהה במרכז שהייה עד לגירושו מישראל, עד ליציאתו ממנה או עד למועד אחר שיקבע (בפרק זה – הוראת שהייה); הוראת שהייה תינתן בכתב ויראו אותה כאסמכתה חוקית לשהייתו של המסתנן בישראל, בכפוף לתנאים שנקבעו בה.

(ב) ממונה ביקורת הגבולות רשאי לתת הוראת שהייה לפי סעיף קטן (א) בין שהמסתנן מוחזק אותה עת במשמורת מכוח צו גירוש לפי חוק זה או מכוח צו משמורת לפי חוק הכניסה לישראל ובין שהמסתנן אינו מוחזק במשמורת כאמור.

(ג) שר הפנים רשאי לקבוע תקנות לעניין התנאים שייכללו בהוראת שהייה לפי סעיף קטן (א), ורשאי ממונה ביקורת הגבולות לקבוע בהוראת שהייה תנאים נוספים.

(ד) על אף הוראות סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, מסתנן שחלה לגביו הוראת שהייה לא יקבל אשרה ורישיון לשיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל.

733. תנאי שהייה במרכז. במרכז שהייה יסופקו לשוהים תנאי מחיה הולמים, ובכלל זה שירותי בריאות ורווחה.

732. איסור עבודה. שוהה במרכז אינו רשאי לעבוד בישראל.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי סעיף קטן (ד) המוצע, מסתנן שקיבל מממונה ביקורת הגבולות הוראת שהייה, לא יהיה זכאי לקבל אשרה ורישיון לשיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל.

לסעיף 32 המוצע

כאמור לעיל, מרכז שהייה נועד לספק לשוהים בו את תנאי החיים הבסיסיים כגון מגורים, מזון ושירותי בריאות ורווחה, וזאת לשם שמירה על כבוד האדם בשים לב להתחייבויותיה של מדינת ישראל במישור הבין לאומי. הקמתו של מרכז שהייה נועדה לספק למסתננים שישו בו תנאי חיים בסיסיים כאמור, וכך למנוע את השתקעותם במרכזי הערים בישראל לצורכי עבודה ואת העסקתם בישראל על השלכותיה כפי שפורטו לעיל. השירותים במרכז יכול שיינתנו באמצעות גורמים שונים שאינם שירותי בתי הסוהר.

לסעיף 132 המוצע

הסעיף המוצע מבטא את הרציונל העומד בבסיס הקמתו של מרכז שהייה, דהיינו, הרצון למנוע את הצורך של מסתננים לעבוד, וכך למנוע את העסקתם של המסתננים בישראל כמו גם את השתקעותם במרכזי הערים. לפי המוצע בסעיף זה ובסעיף 132 כנוסחו המוצע, מסתנן השוהה במרכז שהייה לא יהיה רשאי לעבוד מחוץ למרכז שהייה. יצוין כי לאור ההסדר המוצע, מעסיק שיעסיק מסתנן שחלה לגביו הוראת שהייה, יינקטו נגדו אמצעי האכיפה הקבועים בדיון.

לסעיף 32 המוצע

מטרתו של הסעיף המוצע לקבוע את ההליך שמכוחו יעבור מסתנן למרכז שהייה. בהתאם לסעיף קטן (א) המוצע, ממונה ביקורת הגבולות רשאי להורות, אם מצא כי קיים קושי בביצוע גירושו של מסתנן, כי המסתנן ישהה במרכז שהייה עד לגירושו מישראל, עד ליציאתו ממנה או עד למועד אחר שיקבע (להלן – הוראת שהייה), וזאת מן הטעם שמי שהסתנן לישראל שלא דרך תחנת גבול ובלא מסמכי זיהוי ותיעוד מסודר, מקשה על תהליך בירור זהותו, מדינת ארצותו או מדינת תושבותו ומוצאו, ובכך מקשה על היכולת המעשית להרחיקו מישראל.

על פי סעיף קטן (ב) המוצע, ממונה ביקורת הגבולות רשאי לתת הוראת שהייה כאמור, בין אם המסתנן מוחזק במשמורת מכוח צו משמורת לפי חוק הכניסה לישראל או מכוח צו גרוש, ובין אם המסתנן אינו מצוי במשמורת. הנוסח המוצע מאפשר להורות על שהייתם במרכז של מי שמועברים אליו ישירות ממשמורת, כמו גם על שהייתם של מי ששוחררו מן המשמורת ושוהים במרכזי הערים.

עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג) המוצע, כי שר הפנים יהיה רשאי לקבוע תקנות לעניין תנאים כלליים שיכללו בהוראת שהייה לפי הסעיף המוצע. נוסף על כך, כדי לאפשר גמישות מרבית, יוכל הממונה על ביקורת הגבולות לקבוע בהוראה כאמור תנאים פרטניים, לשוהה מסוים, אם הדבר יידרש.

132. (א) על אף הוראות סעיף 132, רשאי מנהל המרכז, בהסכמת השוהה במרכז, להעסיקו בעבודות תחזוקה ושירותים שוטפים בתחום המרכז, ובלבד שפרטי ההעסקה הוסברו לשוהה, לפני מתן ההסכמה, בשפה המובנת לו.

(ב) הועסק שוהה במרכז כאמור בסעיף קטן (א), יקבל גמול סביר בעד העסקתו כפי שיקבע השר לביטחון הפנים, בתקנות, בהסכמת שר האוצר; הוראות חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987⁵, לא יחולו על גמול לפי סעיף קטן זה.

(ג) בין השוהה במרכז לבין המדינה לא יחולו יחסי עובד ומעביד.

(ד) לעניין סעיף זה לא יראו בקיום חובת השוהה לפעול לשמירת הסדר והניקיון במקום מגוריו ובסביבתו, בהתאם להוראות שקבע מנהל המרכז לפי סעיף 132(א)(2), כהעסקה בעבודות תחזוקה ושירותים שוטפים.

132. (א) שוהה יתייצב במרכז, שלוש פעמים ביום, במועדים שייקבעו בתקנות לפי סעיף קטן (ד), לצורך רישום נוכחות.

נוכחות במרכז
ויציאה ממנו

(ב) מרכז השוהה יהיה סגור בין השעות 22:00 ל-06:00; שוהה לא ישהה מחוץ לתחומי המרכז בשעות האמורות.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף קטן (ב) המוצע קובע את שעות סגירת מרכז השוהה בלילה, בין השעות 22:00 ל-06:00, זאת במטרה להבטיח ניהול תקין של המרכז כמו גם את שלומם וביטחונם של השוהים במרכז. על אף האמור, וכדי לאפשר, בעת הצורך ולפי שיקול דעת ממונה ביקורת הגבולות, לשוהים לצאת מהמרכז לתקופות שלא יעלו על 48 שעות, מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג) כנוסחו המוצע, כי בתנאים מסוימים רשאי הממונה לפטור את השוהה מהתייצבות במרכז לפרק זמן שלא יעלה על 48 שעות (למעט במקרים של אשפוז השוהה או בן משפחתו מדרגה ראשונה שאו רשאי הממונה לפטור את השוהה לפרק זמן ארוך יותר).

על אף שמרכז השוהה שמוצע להקימו אינו מיתקן משמורת, מוצע לקבוע, כדי למנוע הליכים משפטיים מיותרים ומאחר שבית הדין לביקורת משמורת של מסתננים אמון על נושאים מסוג זה, כי שוהה במרכז שיבקש להשיג על החלטת ממונה ביקורת הגבולות לפי סעיף קטן (א) כנוסחו המוצע, יוכל לפנות לבית הדין האמור בבקשה לבחון את החלטת הממונה.

מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ד), כי שר הפנים, בהסכמת השר לביטחון הפנים, יקבע הוראות לעניין נוכחות השוהים במרכז ובכלל זה לעניין יציאתם מהמרכז וחזרתם אליו, וכן לעניין מועדי התייצבותם במרכז לצורך רישום נוכחות ואופן הרישום, וכן מוצע לקבוע כי מועדי ההתייצבות כאמור ייקבעו באופן שלא יאפשר לשוהה לעבוד מחוץ למרכז השוהה.

לסעיף 132 המוצע

מוצע לקבוע, כי יהיה אפשר להעסיק מסתננים, בעת שהותם במרכז השוהה, בעבודות תחזוקה ושירותים שוטפים הנוגעים לתפעול המרכז, ובכלל זה עבודות ניקיון, עבודות אחזקה, עבודות מטבח, שירותי גינון ושירותי כביסה. מטרת ההעסקה האמורה היא לספק תעסוקה לשוהים במרכז, לאפשר את תפעולו השוטף ולהביא את השוהים במרכז להשתתף בשמירה על המרכז ובתפעולו. עם זאת, העסקה כאמור תתאפשר רק בהסכמת השוהה, פרטי ההעסקה יוסברו לשוהה בשפה המובנת לו וכנגד העסקתו יקבל השוהה גמול סביר. יודגש כי על העסקה זו לא יחולו יחסי עובד מעביד, וכן לא יחולו הוראות חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987. האמור לעיל אינו חל לגבי ניקיון החדר וסביבת המגורים המשמשת את השוהה במרכז, ולגבי שמירת הסדר והניקיון של אלה, לא ישולם גמול.

לסעיף 133 המוצע

הסעיף המוצע קובע הוראות לעניין נוכחות השוהה במרכז ויציאתו ממנו ולעניין התייצבות השוהה במרכז לצורך רישום נוכחות. סעיף קטן (א) המוצע קובע כי שוהה יתייצב במרכז לצורך רישום נוכחות שלוש פעמים ביום. מטרת הסעיף הקטן האמור להבטיח מחד גיסא, את חופש התנועה של השוהה במרכז ומחוצה לו, בשונה ממקום משמורת, ומאידך גיסא, למנוע מהשוהה במרכז השוהה את האפשרות לעבוד מחוץ למרכז.

⁵ ס"ח התשמ"ז, עמ' 68.

(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) רשאי ממונה ביקורת הגבולות, לפי בקשת שוהה ומטעמים מיוחדים, לפטור את השוהה מחובת ההתייצבות במרכז לצורך רישום נוכחות או מאיסור השהייה מחוץ לתחומי המרכז, כאמור באותם סעיפים קטנים; פטור לפי סעיף קטן זה יינתן לפרק זמן שלא יעלה על 48 שעות, ואם הפטור ניתן לשם אשפוז רפואי של השוהה או בן משפחתו מדרגה ראשונה – רשאי הממונה לתת פטור כאמור לתקופה ארוכה יותר; בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים רשאי לבחון את החלטת ממונה ביקורת הגבולות לפי סעיף קטן זה, אם הוגשה לו בקשה לכך מאת השוהה בתוך 14 ימים מיום מתן החלטתו.

(ד) שר הפנים, בהסכמת השר לביטחון הפנים, יקבע הוראות לעניין נוכחות השוהים במרכז שהייה, ובכלל זה לעניין יציאתם מהמרכז וחזרתם אליו, וכן לעניין מועדי התייצבותם במרכז לצורך רישום נוכחות ואופן הרישום; מועדי התייצבותם כאמור ייקבעו באופן שלא יאפשר לשוהה לעבוד בישראל.

32. נשיאת הוראת השהייה והצגתה
שוהה חייב לשאת עמו בכל עת את הוראת השהייה שניתנה לו לפי סעיף 32 ולהציגה, לפי דרישה, בפני עובד המרכז, שוטר, חייל מוסמך, פקח שמונה לפי סעיף 13 לחוק הכניסה לישראל וכל גורם אחר שמנהל המרכז הסמיכו לכך.

32. הוראות להפעלת המרכז ולשמירה על הביטחון, הבטיחות, הסדר והמשמעת
(א) מנהל המרכז, באישור הנציב, יקבע את ההוראות הדרושות לצורך הפעלת המרכז וניהולו ולצורך שמירה על הביטחון, הבטיחות, הסדר והמשמעת במרכז, ובין השאר בעניינים כמפורט להלן:

- (1) שיבוץ במגורי המרכז לרבות הפרדה בין סוגי אוכלוסיות;
- (2) כללי התנהגות של השוהים במרכז ובכלל זה איסור החזקת חפצים מסוימים, וחובת השוהה לפעול לשמירת הסדר והניקיון במקום מגוריו ובסביבתו;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 32 המוצע

מוצע לקבוע כי מנהל המרכז יקבע, באישור נציב שירות בתי הסוהר, את ההוראות הדרושות לצורך הפעלת המרכז וניהולו ולצורך שמירה על הביטחון, הבטיחות, הסדר והמשמעת במרכז. קביעת הוראות מיוחדות לצורך ניהול מרכז השהייה נדרשת מאחר שהמרכז יופעל במתכונת שונה ממיתקני משמורת המנוהלים בידי שירות בתי הסוהר, וינהל בצורה שונה ממיתקן כאמור. עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג) של סעיף 32 המוצע, כי ההוראות שייקבעו לפי אותו סעיף יפורסמו במקום בולט במרכז השהייה, בשפה המובנת לשוהים.

לסעיף 32 המוצע

מרבית המסתננים נכנסים לישראל בלא תיעוד או מסמכים רשמיים. בהעדרם, תשמש הוראת השהייה שתינתן להם לפי החוק המוצע כמסמך מזהה, וכן תקבע את תנאי השהייה ואת המסגרת לשהייתם בישראל. משכך, מוצע לקבוע, בסעיף 32 בנוסחו המוצע, כי שוהה במרכז השהייה יישא עמו בכל עת את הוראת השהייה ויציג אותה, לפי דרישה, לפני עובד המרכז, שוטר, חייל מוסמך כהגדרתו בסעיף 32 לחוק בנוסחו המוצע (להלן – חייל מוסמך). פקח שמונה לפי סעיף 13 לחוק הכניסה לישראל וכל גורם אחר שמנהל המרכז הסמיכו לכך.

(3) העסקת שוהים במרכז בעבודות תחזוקה ושירותים שוטפים;

(4) החזקה והפקדה של חפצים;

(5) כניסת מבקרים למרכז;

(6) סגירת המרכז בשעות כאמור בסעיף 32(ב), וכן לצורך שמירה על הביטחון, הבטיחות, הסדר והמשמעת במרכז.

(ב) שוהה יקיים את ההוראות שנקבעו בעניינים כאמור בסעיף קטן (א) ויישמע להוראות עובד המרכז באותם עניינים. (ג) ההוראות שנקבעו לפי סעיף זה יפורסמו במקום בולט במרכז השהייה, בשפה המובנת לשוהים.

32א. השר לביטחון הפנים, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע הוראות לעניין תשלום דמי כיס או מתן הטבה אחרת, לשוהה במרכז, בשיעורים ובמועדים שיקבע, ורשאי הוא לקבוע את התנאים לנתינתם וכן נסיבות שבהן יישללו דמי הכיס או ההטבה, כולם או חלקם.

דמי כיס

32ב. (א) לשם שמירה על ביטחון הציבור והשוהים במרכז שהייה ולשם שמירה על הסדר במרכז, רשאי עובד המרכז, שוטר או חייל מוסמך לערוך חיפוש בלא צו של שופט –

סמכויות חיפוש בלא צו

(1) על גופו של אדם, בכלי תחבורה, במטען ובטובין אחרים – בעת כניסה למרכז או בעת יציאה ממנו;

(2) על גופו של אדם, במטען ובטובין אחרים – בעת כניסה לרכב ציבורי, בעת הימצאותו בו או בעת יציאה ממנו, ובלבד שהרכב הציבורי מצוי בסביבתו הקרובה של המרכז.

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי להבטיח את ביטחונם של השוהים במרכז ואת ביטחון הציבור וכדי לשמור על הסדר במרכז, מוצע, בסעיף קטן (א) המוצע, להקנות לעובד המרכז, לשוטר או לחייל מוסמך, בלא צו בית משפט, סמכות לערוך חיפוש על הגוף, כהגדרתו בסעיף 3 לחוק הסמכויות, בעת כניסה למרכז או בעת יציאה ממנו. סמכות זו תופעל באופן שגרתית כלפי המבקשים להיכנס למרכז והיוצאים ממנו. נוסף על כך, יוכלו הגורמים שהוסמכו לבצע חיפוש על הגוף או בכלי תחבורה, ללא צו בית משפט, במקרה שהתעורר חשד סביר שאדם הנמצא במרכז השהייה נושא עימו נשק שלא כדין, כאשר נשק מוחזק בכלי תחבורה או כאשר אדם עומד לעשות שימוש בנשק. כמו כן, מוצע לקבוע כי הגורמים האמורים יוסמכו לערוך חיפוש כאמור במקרה של חשד לאחזקת חפץ שאחזקתו אסורה על פי דין או חפץ שמנהל מרכז השהייה, באישור נציב שירות בתי הסוהר, קבע שאסור להחזיקו במרכז (להלן – חפץ אסור).

לסעיף 32א המוצע

מוצע להסמיך את השר לביטחון הפנים לקבוע, בהסכמת שר האוצר, הוראות לעניין תשלום דמי כיס, לרבות שיעורם, מועדים לתשלומם, תנאים לנתינתם וכן הוראות לעניין שלילת דמי כיס או הפחתה מהם. הוראות כאמור אפשר שייקבעו בהתייחס, למשל, להתנהגותו של השוהה במרכז, ובכלל זה שמירתו על כללי השהייה במרכז ורציפות שהייתו בו.

לסעיף 32ב המוצע

מוצע לקבוע כי לשם שמירה על הסדר ועל ביטחון השוהים במרכז, ולשם שמירה על ביטחון הציבור, יוקנו לעובד המרכז, לשוטר וכן לחייל מוסמך, סמכויות חיפוש בלא צו בדומה לסמכויות המוקנות לפי סעיף 3 לחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005 (להלן – חוק הסמכויות), בשינויים המפורטים בסעיף המוצע. יובהר, כי השגת התכלית של שמירה על ביטחון הציבור והשוהים ושמירה על הסדר במרכז מחייבת הרחבה מסוימת של הסמכויות האמורות כפי שיפורט להלן.

(ב) היה לעובד המרכז, לשוטר או לחייל מוסמך חשד סביר שאדם הנמצא בתחום מרכז השהייה נושא עמו שלא כדין נשק או עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק, או נושא עמו חפץ אסור, או שנשק המוחזק שלא כדין או חפץ אסור נמצא בכלי תחבורה הנמצא בתחום מרכז השהייה, רשאי הוא לערוך חיפוש על גופו של אותו אדם או בכלי תחבורה.

(ג) לעניין חיפוש על גופו של אדם לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 3(ג) לחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור.

(ד) בסעיף זה, "חיפוש על גופו של אדם" – כהגדרתו בסעיף 3(ד) לחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור.

52.יג. שוטר רשאי, בלא צו חיפוש, להיכנס לכל מקום במרכז ולערוך בו חיפוש אם יש לו יסוד להניח שמבצעים שם עבירה או שעבירה בוצעה שם זה מקרוב; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של שוטר לפי סעיף 25 לפקודת מעצר וחיפוש.

32.יד. מי שמוסמך לערוך חיפוש לפי פרק זה רשאי, לשם שמירה על ביטחון הציבור והשוהים במרכז שהייה ולשם שמירה על הסדר במרכז –

(1) לדרוש מאדם, שיש לו סמכות חיפוש לגביו, למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות, הוראת שהייה או תעודה רשמית אחרת המעידה על זהותו שהוא חייב בהחזקתה על פי כל דין;

(2) לתפוס חפץ העלול לפגוע בביטחון הציבור, שהתגלה אגב החיפוש, או חפץ אסור; חפץ שנתפס לפי פסקה זו יימסר בהקדם האפשרי למשטרת ישראל ויחולו עליו הוראות הפרק הרביעי לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים, ואולם לגבי חפץ אסור כאמור בפסקה (2) להגדרת "חפץ אסור" שבסעיף 32א, רשאי מנהל המרכז להורות על הפקדתו בהתאם להוראות שקבע לפי סעיף 32(א)(4).

סמכות חיפוש במקום

דרישת הזדהות וסמכות תפיסה

ד ב ר י ה ס ב ר

במרכז וכן לשמירה על הסדר במרכז. הקנייתה לשוטר בלבד, על יסוד ההנחה שמבוצעת או שבוצעה עבירה, מבטאת איזון ראוי.

לסעיף 32 יד המוצע

ברומה לסמכויות שהוקנו בסעיף 4 לחוק הסמכויות, מוצע להקנות למי שמוסמך לערוך חיפוש לפי החוק המוצע, את הסמכות לדרוש מאדם שיש לו סמכות חיפוש לגביו, להזדהות לפניו. הסמכות האמורה נדרשת כדי לאמת את זהותם של השוהים במרכז והמבקשים לבוא בשעריו. כמו כן מוצע להקנות למי שהוסמך כאמור סמכות תפיסה, שהיא חלק אינהרנטי מסמכות החיפוש על הגוף ומאפשרת לבעל הסמכות לתפוס חפצים העלולים לפגוע בביטחון הציבור, שהתגלו אגב החיפוש על הגוף או חפצים אסורים.

מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג) המוצע, כי לעניין ביצוע החיפוש על הגוף לפי הסעיף המוצע יחולו הוראות סעיף 3(ג) לחוק הסמכויות.

לסעיף 32 יג המוצע

על פי פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן – הפקודה), שוטר רשאי, להיכנס לכל מקום ולערוך בו חיפוש בלא צו שופט, אם יש לו יסוד להניח שמבצעים שם פשע, או שפשע בוצע שם זה מקרוב. סמכות זו נתונה בפקודה גם במקרה שבו אדם המצוי במקום פונה לעזרת המשטרה ויש יסוד להניח שמבוצעת שם עבירה. מוצע להעניק לשוטר סמכות חיפוש כאמור לגבי כל עבירה שמבוצעת במרכז, או שבוצעה במרכז זה מקרוב, בלא צו שיפוטי. סמכות זו חיונית לצורך השמירה על שלומם וביטחונם של השוהים

32טו. (א) סירב אדם לדרישת הזדהות, לחיפוש או לתפיסה לפי הוראות פרק זה, רשאי מי שמוסמך לערוך חיפוש כאמור לפעול בדרכים אלה, ואף להשתמש בכוח סביר לשם כך:

(1) למנוע מאותו אדם כניסה למרכז, כולו או חלקו, או לרכב הציבורי, וכן למנוע הכנסה של חפץ אסור, מטען או טובין אחרים למרכז או לרכב הציבורי, או למנוע כניסה של כלי תחבורה למקום, הכול לפי העניין;

(2) להוציא מהמרכז או ממקום מסוים בו את האדם, את החפץ האסור, את המטען או את הטובין האחרים, או להוציא את כלי התחבורה מהמרכז – הכול לפי העניין.

(ב) סירב אדם לחיפוש, והיה חשד סביר שהוא נושא שלא כדין נשק או עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק או נושא עמו חפץ אסור, רשאי מי שמוסמך לערוך את החיפוש, לערוך את החיפוש, על אף הסיור, ואף להשתמש בכוח סביר לשם כך.

(ג) מי שמוסמך לערוך חיפוש לפי פרק זה, רשאי להפעיל את הסמכויות המפורטות בסעיף קטן (א) גם כלפי אלה:

(1) אדם שאינו מורשה לשהות במרכז או במקום מסוים בו באותה העת, שסירב לדרישת עובד המרכז להימנע מכניסה לאותו מקום או לצאת מהמקום האמור;

(2) אדם שאינו שוהה, הנמצא במרכז שהייה והמפריע לסדר במרכז, שסירב לדרישת עובד המרכז לחדול מההפרעה.

32טו. (א) היה לעובד המרכז או לחייל מוסמך חשד סביר שאדם הנמצא בתחום מרכז השהייה נושא שלא כדין נשק או חפץ שהחוקתו אסורה על פי דין או עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק או לבצע עבירה העלולה לסכן את ביטחוננו של אדם, את ביטחון הציבור או את ביטחון המדינה, רשאי הוא לעכב את האדם עד לבואו של שוטר.

לסעיף 32טו המוצע

בדומה לסמכויות שהוקנו בסעיף 5 לחוק הסמכויות, מוצע להקנות למי שהוסמך לערוך חיפוש לפי פרק ד' המוצע, את הסמכות למנוע מאדם כניסה למרכז או לחלק ממנו, או לרכב ציבורי, למנוע הכנסה של חפץ אסור, מטען או טובין אחרים וכן סמכות להוציא מהמרכז או ממקום מסוים בו את האדם, את החפץ האסור, המטען או הטובין, וזאת במקרה של סירוב לדרישת הזדהות, לחיפוש או לתפיסה מצד הגורמים שהוסמכו לכך. אדם המסרב לחיפוש והיה חשד סביר לגביו שהוא נושא שלא כדין נשק או עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק או נושא עמו חפץ אסור, רשאי מי שהוסמך לערוך חיפוש לערוך את החיפוש למרות סירובו של האדם, ובמידת הצורך אף להשתמש בכוח סביר.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג) המוצע, כי מי שמוסמך לערוך חיפוש לפי פרק ד' המוצע, יהיה רשאי להפעיל את סמכויותיו כמפורט בסעיף המוצע, גם כלפי אדם שאינו מורשה לשהות במרכז או במקום מסוים בו וסירב לדרישת עובד המרכז לצאת מאותו מקום או להימנע מכניסה אליו, וכן כלפי אדם שאינו שוהה, הנמצא במרכז ומפריע לסדר בו, אם סירב לדרישת עובד המרכז לחדול מההפרעה.

לסעיף 32טו המוצע

בדומה לסמכות המוקנית בסעיף 6 לחוק הסמכויות, מוצע להקנות סמכות עיכוב לעובד המרכז או לחייל מוסמך במקרה של חשד סביר שאדם המצוי בתחום המרכז נושא שלא כדין נשק או נושא עמו חפץ שאחוקתו אסורה על פי

(ב) על עיכוב לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 72 עד 74 לחוק המעצרים⁶, בשינויים המחויבים.

(ג) סירב אדם כאמור בסעיף קטן (א) לעיכוב, רשאי מבצע העיכוב להשתמש בכוח סביר כדי לעכבו.

512.ז. (א) עובד המרכז רשאי לנקוט אמצעים סבירים, לרבות שימוש בכוח, כנגד שוהה במרכז שקיים חשש כי הוא עומד לגרום נזק לגוף או לרכוש, כדי למנוע את הנזק האמור או כדי לשמור על הסדר במרכז.

שמירת הסדר
והמשמעת

(ב) שוהה במרכז שלא מילא חובה שהוא חייב בקיומה, בהתאם להוראות פרק זה או להוראות שניתנו לפיו, רשאי מנהל המרכז או סגנו לנקוט נגדו אמצעי משמעת לאחר שניתנה לו הזדמנות להשמיע טענותיו לפניו; בסעיף קטן זה, "אמצעי משמעת" – אחד או יותר מאלה: נויפה, אזהרה, או הגבלה על יציאה מהמרכז ובלבד שבמהלך תקופה של שבעה ימים לא תוגבל היציאה לפרק זמן מצטבר העולה על 48 שעות.

(1) מצא מנהל המרכז או סגנו כי שוהה הפר חובה כאמור בסעיף קטן (ב) וכי נגרם בשל כך נזק לרכוש, רשאי הוא לחייבו, נוסף על כל אמצעי משמעת, בתשלום פיצויים לשירות בתי הסוהר על נזק שנגרם עקב ההפרה, ובלבד שלא יחייבו בתשלום פיצויים בסכום העולה על הסכום שקבע השר לביטחון הפנים, בצו.

ד ב ר י ה ס ב ר

שנקבעו בהתאם לחוק המוצע, אמצעי משמעת כמפורט להלן: נויפה, אזהרה וכן הגבלה על יציאה מהמרכז, ובלבד שבמהלך תקופה של שבעה ימים לא תוגבל היציאה לפרק זמן מצטבר העולה על 48 שעות. הגבלת התקופה כאמור מטרתה למנוע פגיעה מעבר לנדרש בזכות לחירות השווה במרכז.

בנוסף, מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג) המוצע, בדומה להוראה הקבועה בסעיף 59 לפקודת בתי הסוהר [נוסח משולב], התשל"ב-1971, כי במקרה שבו הפר שוהה חובה החלה עליו לפי הוראות החוק המוצע וגרם בכך נזק לרכוש, רשאי מנהל המרכז או סגנו לחייב את השוהה, נוסף על כל אמצעי משמעת, בתשלום פיצויים לשירות בתי הסוהר על הנזק שנגרם עקב ההפרה. הוראה זו נועדה להתמודד עם מקרים של פגיעה ברכוש וונדליזם. מוצע להגביל את סכום הפיצוי לסכום המרבי שיקבע השר לביטחון הפנים, בתקנות. עוד מוצע להסמיך את מנהל המרכז להפחית את סכום הפיצוי או לבטל את החיוב, אם ראה טעם מיוחד המצדיק זאת.

בסעיף קטן (ד), מוצע להסמיך את בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים לבחון, לבקשת השוהה, את החלטת

דין. כמו כן, מוצע להקנות סמכות עיכוב כאמור במקרה שבו קיים חשד סביר לכך שאדם המצוי בתחום המרכז עומד לבצע עבירה העלולה לסכן את ביטחונו של אדם, את ביטחון הציבור או את ביטחון המדינה.

יצוין כי סמכות עיכוב כאמור מוגבלת לפרק זמן של שלוש שעות עד לבואו של שוטה בהתאם להוראות ולמגבלות הקבועות בסעיפים 72 עד 74 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996. סירב האדם לעיכוב רשאים הגורמים שהוסמכו לכך להשתמש בכוח סביר כדי לבצע את העיכוב.

לסעיף 52 המוצע

מוצע לקבוע, בסעיף קטן (א) המוצע, כי בנסיבות שבהן קיים חשש ששוהה עומד לגרום נזק לגוף או לרכוש, יהיה עובד המרכז מוסמך לנקוט אמצעים סבירים, לרבות שימוש בכוח, כדי למנוע את הנזק או כדי לשמור על הסדר במרכז. סמכות כאמור חיונית לצורך השמירה על הסדר והמשמעת במרכז, ולמניעת נזקים לגוף ולרכוש.

עוד מוצע, לצורך אכיפת משטר המשמעת במרכז, לקבוע כי מנהל המרכז או סגנו, יהיו רשאים לנקוט נגד שוהה שלא מילא אחר כללי ההתנהגות וכללי המרכז כפי

⁶ ס"ח התשנ"ו, עמ' 358

(2) חויב שוהה בתשלום פיצויים כאמור בפסקה (1),
רשאי מנהל המרכז, אם ראה טעם מיוחד המצדיק
לעשות כן, לבטל את החיוב או להפחיתו.

(ג) בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים רשאי, לפי
בקשת השוהה, לבחון את החלטת מנהל המרכז או סגנו
להגביל את יציאתו של השוהה מהמרכז, שניתנה לפי
הוראות סעיף זה.

חובת הזדהות 32. לא יעשה עובד המרכז שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי פרק
זה, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו
ולובש מדים בצבע ובצורה שהורה הנציב לעניין זה, ובלבד
שהמדים כאמור אינם נחזים להיות מדי משטרה;

(2) יש בידו תעודה המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו
שאותה יציג על פי דרישה.

סיוע למשטרה 32. עובד המרכז רשאי, בעת מילוי תפקידו, לעשות שימוש
בסמכויות המפורטות בפרק זה גם לשם סיוע למשטרת ישראל
בביצוע פעולות בתוך המרכז במסגרת מילוי תפקידה, ובלבד
שעובד המרכז לא יעשה שימוש בסמכויות כאמור בסעיף
זה אלא באירוע שבו נוכח שוטר או בהתאם להנחיות קצין
המשטרה המפקד על האירוע.

העברה למשמורת 32. (א) מצא ממונה ביקורת הגבולות כי שוהה עשה אחד מאלה
רשאי הוא להורות בצו על העברתו למשמורת, לתקופה
שיקבע בצו בכפוף להוראות סעיף קטן (ב):

ד ב ר י ה ס ב ר

יצוין כי סמכות דומה לסיוע למשטרה ניתנה
לפקחים עירוניים במסגרת החוק לייעול האכיפה
והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה).
התשע"א-2011.

לסעיף 32 המוצע

סעיף 32 המוצע מקנה לממונה על ביקורת הגבולות
סמכות להורות על העברת שוהה למקום משמורת. סעיף
קטן (א) המוצע קובע את העילות שבהתקיימן רשאי ממונה
ביקורת הגבולות להורות על העברת שוהה למשמורת.

מתן הוראת שהייה למסתנן והשהות במרכז השהייה
כוללים בחובם כללים ותנאים שעל השוהה לקיימם ובין
השאר: התייצבות במרכז השהייה בהתאם למועד שנקבע
בהוראת השהייה, עמידה בתנאי ההתייצבות לצורך רישום
נוכחות, התנהגות נאותה בהתאם לכללי ההתנהגות שקבע
מנהל המרכז ואי-ביצוע עבירות פליליות, לרבות פגיעה
ברכוש ובגוף. משהופרו הכללים והתנאים כאמור, יהיה
מוסמך הממונה על ביקורת הגבולות, לפי המוצע, לשקול
את העברתו של השוהה למשמורת. הסמכות המוצעת
מהווה את הסנקציה המרכזית שניתן להטיל על שוהה
המפר את התנאים והכללים כאמור.

מנהל המרכז או סגנו להגביל את יציאתו של השוהה
מהמרכז. בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים רשאי
לאשר את החלטת מנהל המרכז או סגנו, לאשרה באופן
חלקי ולהפחית את תקופת ההגבלה על היציאה או לבטל
את ההחלטה.

לסעיף 32 יזח המוצע

מוצע לקבוע כי עובד המרכז לא יעשה שימוש
בסמכויות המוקנות לו לפי פרק ד' המוצע, אלא בעת מילוי
תפקידו, כשהוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת
תפקידו ולובש מדים שאינם נחזים להיות מדי משטרה,
וכשבירו תעודה המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו,
שאותה יציג על פי דרישה.

לסעיף 32 יזט המוצע

בשל החשש מאירועי הפרות סדר במרכז, מוצע
ליתן אפשרות למשטרת ישראל להסתייע, בתחום המרכז,
בעובדי המרכז לשם מילוי תפקידה. בהתאם למוצע, יהיה
עובד המרכז רשאי לעשות שימוש בסמכויות המוקנות לו
לפי פרק ד' המוצע כדי לסייע למשטרה כאמור, רק אם
פעולות משטרת ישראל נעשות בתחום המרכז, במסגרת
מילוי תפקידה, ורק באירוע שבו נוכח שוטר או בהתאם
להנחיות קצין המשטרה המפקד על האירוע.

(1) איחר להתייצב לרישום נוכחות במועדי ההתייצבות שנקבעו לפי סעיף 32(ד) או לא התייצב לרישום במועדים כאמור, באופן חוזר ונשנה, בלא שקיבל אישור לכך לפי סעיף 32(ג);

(2) הפר באופן חוזר ושיטתי את כללי ההתנהגות שקבע מנהל המרכז לפי סעיף 32(א) באופן שיש בו כדי לפגוע פגיעה של ממש בסדר במרכז;

(3) גרם נזק של ממש לרכוש;

(4) גרם חבלה לגוף;

(5) עבד, בניגוד להוראות סעיף 32;

(6) לא התייצב במרכז במועד שנקבע להתייצבותו בהוראת השהייה, ואם הועבר למשמורת לפי סעיף זה – לא התייצב במרכז בתום תקופת החזקתו במשמורת;

(7) עזב את מרכז השהייה ולא שב אליו בתוך 48 שעות מהמועד שהיה עליו לשוב בהתאם להוראות פרק זה ולהוראות שניתנו לפיו, בלא שקיבל אישור לכך לפי סעיף 32(ג).

(ב) תקופת ההחזקה במשמורת שעליה יורה ממונה ביקורת הגבולות בצו לפי סעיף קטן (א) לא תעלה על התקופה כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) ניתן הצו בשל עילה כאמור בסעיף קטן (א) עד (3) – 30 ימים;

(2) ניתן הצו בשל עילה כאמור בסעיף קטן (א) (4) –

(א) לגבי צו הניתן לשוהה לראשונה בשל אותה עילה – 30 ימים;

(ב) לגבי צו הניתן לשוהה בשנית בשל אותה עילה – 60 ימים;

(ג) בכל צו נוסף הניתן לשוהה בשל אותה עילה – 90 ימים;

(3) ניתן הצו בשל עילה כאמור בסעיף קטן (א) (5) –

(א) לגבי צו הניתן לשוהה לראשונה בשל אותה עילה – 60 ימים;

ד ב ר י ה ס ב ר

על פי המוצע, הגורם אשר ידון בשאלת ההעברה למשמורת, יהיה ממונה ביקורת הגבולות, שהוא גם הגורם המוסמך לדון בשחרור ממשמורת לפי סעיף 30 לחוק בנוסחה המוצע והגורם המוסמך להוציא צו משמורת לפי חוק הכניסה לישראל, ולכן גם הגורם המתאים לדון בהעברת שוהה למשמורת לפי הסעיף המוצע.

סעיף קטן (ב) של הסעיף המוצע קובע את התקופות להחזקה במשמורת שעליהן רשאי הממונה להורות. לפי המוצע תקופות המשמורת שעליהן יורה הממונה ייקבעו בשים לב למספר ההפרות שביצע השוהה, לחומרתן ולמשכן, וזאת כדי להבטיח סנקציה אפקטיבית מחד גיסא, ומידתית מאידך גיסא, בהתאם לנסיבות העניין.

- (ב) לגבי צו הניתן לשוהה בשנית בשל אותה עילה – 120 ימים;
- (ב) בכל צו נוסף הניתן לשוהה בשל אותה עילה – שנה;
- (4) ניתן הצו בשל עילה כאמור בסעיף קטן (א)(6) או (7) –

(א) אם השוהה נעדר מהמרכז לתקופה שאינה עולה על 30 ימים מהמועד שהיה עליו להתייצב במרכז או לשוב אליו, לפי העניין (בפסקה זו – המועד להתייצבות) –

(1) לגבי צו הניתן לשוהה לראשונה בשל היעדרות לתקופה כאמור – 90 ימים;

(2) לגבי צו הניתן לשוהה בשנית בשל היעדרות לתקופה כאמור – 180 ימים;

(3) בכל צו נוסף הניתן לשוהה בשל היעדרות לתקופה כאמור – שנה;

(ב) אם השוהה נעדר מהמרכז לתקופה העולה על 30 ימים מהמועד להתייצבות ואינה עולה על 90 ימים מהמועד האמור –

(1) לגבי צו הניתן לשוהה לראשונה בשל היעדרות לתקופה כאמור – 180 ימים;

(2) לגבי צו הניתן לשוהה בשנית בשל היעדרות לתקופה כאמור – 240 ימים;

(3) בכל צו נוסף הניתן לשוהה בשל היעדרות לתקופה כאמור – שנה;

(ג) אם השוהה נעדר מהמרכז לתקופה העולה על 90 ימים מהמועד להתייצבות – שנה.

(ג) מצא ממונה ביקורת הגבולות כי מסתנן שקיבל רישיון זמני לישיבת ביקור לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל לא התייצב לחידושו בתוך 30 ימים מהמועד שבו פג הרישיון (בסעיף קטן זה – מועד התפוגה), רשאי הוא להורות בצו על החזקתו במשמורת לתקופה שיקבע בצו ושלא תעלה על התקופה כמפורט להלן, לפי העניין:

ד ב ר י ה ס ב ר

רישיון ישיבה זמני. משפג תוקף רישיון כאמור, והמסתנן אינו מגיע לחדשו, יהווה הדבר עילה להחזקתו במשמורת. מוצע לקבוע גם בהקשר זה את תקופות ההחזקה במשמורת שעליהן רשאי הממונה להורות, בשים לב למשך התקופה שבה אחר השוהה לחדש את רישיונו. ויובהר כי בתום תקופת החזקתו במשמורת יועבר המסתנן כאמור למרכז שהייה, לפי הוראת שהייה שתניתן לו.

בסעיף קטן (ג), מוצע להקנות לממונה על ביקורת הגבולות סמכות להורות על החזקה במשמורת של מסתנן שקיבל רישיון זמני לישיבת ביקור בהתאם לסעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, ותוקף רישיונו פג והוא לא התייצב לחידושו במשך תקופה העולה על 30 ימים. רישיון כאמור ניתן למסתנן שהוצא לו צו הרחקה לפי חוק הכניסה לישראל, אך לא ניתן לעת הזו להרחיקו, ועל כן ניתן לו

- (1) אם המסתנן לא התייצב לחידוש הרישיון בתוך תקופה העולה על 30 ימים ממועד התפוגה ואינה עולה על 60 ימים מהמועד האמור – 90 ימים;
- (2) אם המסתנן לא התייצב לחידוש הרישיון בתוך תקופה העולה על 60 ימים מהמועד להתייצבות ואינה עולה על 120 ימים מהמועד האמור – 180 ימים;
- (3) אם המסתנן לא התייצב לחידוש הרישיון בתוך תקופה העולה על 120 ימים מהמועד להתייצבות – שנה.
- (ד) לא ייתן ממונה ביקורת הגבולות צו לשוהה לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) או צו למסתנן לפי סעיף קטן (ג), אלא לאחר שנתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לפניו; לא ניתן לאתרו רשאי ממונה ביקורת הגבולות לתת את הצו שלא בפניו, ובלבד שתינתן לו הזדמנות להשמיע טענותיו לא יאוחר מ-24 שעות לאחר העברתו למשמורת.
- (ה) שוהה או מסתנן שהועבר למשמורת לפי סעיף זה יובא לפני ממונה ביקורת הגבולות לא יאוחר משבעה ימי עבודה מיום תחילת החזקתו במשמורת; ממונה ביקורת הגבולות רשאי להורות על שחרורו של השוהה ממשמורת והעברתו למרכז השהייה אם שוכנע כי מתקיים האמור בסעיף 30א(ב) או (ג)1 או (2) ובכפוף לסייגים המנויים בסעיף 30א(ד), הכול בשינויים המחויבים.
- (ו) הוראות סעיפים 30 עד 130 יחולו על מי שעבר למשמורת לפי סעיף זה, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בסעיף 30ה(1)א), במקום "לא יאוחר מ-14 ימים" יקראו "לא יאוחר מ-7 ימים".
- (ז) עם תום תקופת המשמורת לפי סעיף זה ישוב השוהה למרכז השהייה.

ד ב ר י ה ס ב ר

להורות על שחרורו של השוהה או המסתנן, לפי העניין, ממקום המשמורת, ועל העברתו למרכז השהייה. סמכות זו כפופה לסייגים המנויים בסעיף 30א(ד) לחוק.

עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ו), כי הוראות סעיפים 30 עד 130 לחוק, שעניינם תנאי ההחזקה במשמורת וביקורת בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים, יחולו על מי שהועבר למשמורת לפי הסעיף המוצע.

בסעיף קטן (ז) מוצע להבהיר כי אם המסתנן שוחרר מן המשמורת, בין בחלוף תקופת ההחזקה במשמורת שנקבעה ובין בשל החלטת הממונה על ביקורת הגבולות או בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים, הוא ישוב למרכז השהייה.

סעיף קטן (ד) המוצע מטרתו להבטיח את זכות הטיעון של השוהה במרכז או של המסתנן, לפי העניין, בטרם יורה הממונה על העברתו למשמורת. זכות טיעון דומה קיימת לשוהה שלא כדין בטרם הוצאת צו משמורת לפי חוק הכניסה לישראל (ר' סעיף 13א(ד) לחוק האמור). ויובהר כי כדי להבטיח את זכות הטיעון כאמור יתקיים הדיון בהעברה למשמורת בשפה המובנת לשוהה או למסתנן, לפי העניין, כנהוג בהוצאת צו משמורת לפי חוק הכניסה לישראל.

בסעיף קטן (ה) מוצע לקבוע, בדומה לקבוע בסעיף 30א(א) לחוק בנוסחו המוצע, כי שוהה או מסתנן שהועבר למשמורת לפי הסעיף המוצע יובא לפני ממונה ביקורת הגבולות בתוך שבעה ימי עבודה מיום תחילת החזקתו במשמורת. על פי המוצע ממונה ביקורת הגבולות יהיה רשאי, בהתקיים האמור בסעיף 30א(ב) או (ג)1 או (2) לחוק

- ממונה על בירור פניות השוהים במרכז
32כא.א (א) שר הפנים, בהסכמת השר לביטחון הפנים, ימנה מי שכשיר להיות שופט שלום כממונה על בירור פניות השוהים במרכז שהייה, לעניין תנאי שהייתם במרכז.
- (ב) שר הפנים יקבע הוראות לעניין דרך הפנייה לממונה שמונה לפי סעיף קטן (א) ואופן בירור הפניות על ידו.
- 32כב.ב השר לביטחון הפנים יקבע הוראות מיוחדות לעניין שהות משפחות וילדים במרכז שהייה; עד לקביעת תקנות כאמור לא ישהו משפחות וילדים במרכז שהייה.

7. לפני סעיף 33 לחוק העיקרי יבוא:
הוספת כותרת פרק ה'

"פרק ה': שונות".

8. בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי) התשנ"ו–1996⁷, בסעיף 1, בהגדרה "מקום משמורת מיוחד" ו"מוחזק במשמורת", בסופה יבוא "לרבות מקום משמורת כאמור בפסקה (2) להגדרה "מקום משמורת" שבסעיף 33ב(א) לחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד–1954 והמוחזק במקום משמורת כאמור ולרבות מרכז שהייה כהגדרתו בסעיף 32א לחוק והשוהה במרכז שהייה כאמור".
9. בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"ב–2012⁸, אחרי סעיף 9 יבוא:
"הארכת תוקף 10. על אף הוראות סעיף 9, סעיפים 2, 4 ו-6 לחוק זה וסעיפים 330 עד 330 לחוק העיקרי כנוסחם בסעיף 5 לחוק זה, ימשיכו לעמוד בתוקפם עד תום שלוש שנים מיום תחילתו של חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד–2013".
10. בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (הוראת שעה), התשע"ג–2013⁹, בסעיף 1, ברישאה, במקום "עד המועד הקבוע בסעיף 9" יבוא "עד תום התקופה האמורה בסעיף 10".

תיקון חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי) – הוראת שעה

תיקון חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה)

תיקון חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (הוראת שעה)

ד ב ר י ה ס ב ר

זיהוי), התשנ"ו–1996, מאפשרים נטילת טביעת אצבעות ותצלום לצורך זיהוי עצורים, אסירים ומוחזקים במשמורת. לעניין זה מוגדרים מקום משמורת ומוחזק במשמורת, בסעיף 1 לחוק האמור, כמשמעותם בפרק הרביעי לחוק הכניסה לישראל. מוצע לתקן את ההגדרה האמורה כך שתכלול גם מקום משמורת שנקבע כאמור בסעיף 33ב(א)(2) לחוק למניעת הסתננות, ומוחזקים באותו מקום משמורת, וכן מרכז שהייה שהוכרו לפי סעיף 32 לחוק למניעת הסתננות, בנוסחו המוצע, והשוהים במרכז שהייה.

סעיפים מוצע לקבוע, בסעיף 12, כי ההסדר המוצע 9 עד 12 בהצעת חוק זו יעמוד בתוקפו במשך שלוש שנים, וזאת כדי לבחון בתקופה זו כיצד מגשים ההסדר את התכלית של מניעת השתקעותם של מסתננים בישראל ואת התמודדות המדינה עם השלכותיה הרחבות

לסעיף 32כא המוצע

מוצע למנות ממונה לבירור פניות השוהים במרכז, שיהיה אחראי לבירור תלונות השוהים בכל הנוגע לתנאי שהייתם במרכז.

לסעיף 32כב המוצע

שהותם של משפחות וילדים במרכז שהייה דורשת הערכות מיוחדות, תוך שימת דגש על הצרכים המיוחדים של אוכלוסיות אלה. מוצע על כן להסמיך את השר לביטחון הפנים לקבוע הוראות מיוחדות לעניין שהות משפחות וילדים במרכז שהייה ולקבוע כי עד לקביעת תקנות אלה לא ישהו משפחות וילדים במרכז שהייה.

סעיף 8 סעיפים 11 ו-11א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי

⁷ ס"ח התשנ"ו, עמ' 136; התשע"א, עמ' 1169.

⁸ ס"ח התשע"ב, עמ' 119.

⁹ ס"ח התשע"ג, עמ' 78.

11. תיקון חוק איסור הלבנת הון (הוראת שעה), התשע"ג-2013¹⁰, בסעיף 1, ברישה, במקום "עד תום שנה מהמועד האמור" יבוא "עד תום התקופה האמורה בסעיף 10 לחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"ב-2012".
12. תוקף סעיפים 3, 5, 6 ו-8 לחוק זה, יעמדו בתוקפם שלוש שנים מיום תחילתו של חוק זה.
13. תחולה הוראות סעיף 30א לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, יחולו על מסתנן שנכנס לישראל לאחר תחילתו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק המוצע. הארכה כאמור תאפשר בחינה כוללת של כל ההסדרים שבחוק למניעת הסתננות שנקבעו בהוראות שעה.

סעיף 13 כפי שצוין בהרחבה בחלק הכללי של דברי ההסבר מוצע לקבוע כי סעיף 30א לחוק, כנוסחו המוצע, יחול על מסתנן שנכנס לישראל לאחר תחילתו של החוק המוצע ולא יחול על עשרות אלפי המסתננים שכבר מצויים בישראל. בכך יהיה כדי להגשים את תכליות החקיקה – למנוע את כניסתם של מסתננים חדשים לתחומי מדינת ישראל ולמנוע את השתקעותם של מסתננים אלה בישראל, וכן להשפיע על התנהגותם של מסתננים פוטנציאליים במדינות המוצא ולבטל את התמריץ לכניסתם לתחומי המדינה – והכול תוך מתן איוון הולם לקשיים אשר נדונו בבג"צ אדם.

של תופעת ההסתננות. תכלית זו הוכרה על ידי בית המשפט, בבג"צ אדם, כתכלית ראויה. בהתאמה מוצע, בסעיף 9 להצעת החוק, להאריך גם את תוקפם של הסעיפים בהוראת השעה התשע"ב המהווים חלק מההסדר הכולל – ובעיקר סעיפים 30ב עד 130 לחוק למניעת הסתננות שנקבעו בהוראת השעה האמורה.

בנוסף, מוצע, בסעיפים 10 ו-11 להצעת החוק, להאריך גם את תוקפם של חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (הוראת שעה), התשע"ג-2013, ושל חוק איסור הלבנת הון (הוראת שעה), התשע"ג-2013, הקובעים הוראות בנוגע לאיסור הוצאת רכוש מישראל. תוקפם של חוקים אלה נקבע בהתאמה לתקופת תוקפה של הוראת השעה התשע"ב ומוצע להאריך, בדומה למוצע לעניין הוראת השעה התשע"ב, עד תום שלוש שנים מיום תחילתו של

¹⁰ ס"ח התשע"ג, עמ' 81.